PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ПОХОРОН ТОВ. М. ГОЛУБОВИЧА.

Робітничі організації міста Вінніпегу похоронили 14. квітня т. Маріяна Голубовича.

Покійний товариш родився 1892 року в Скалі, борщівського повіту, в Галичині. Семілітнім хлопцем приїхав з родичами до Канади й тут почав з маленьку працювати на кусок хліба. Пізніше почав вчитися малярства, яке відтак стало його фахом.

ТОВ. М. ГОЛУБОВИЧ.

Робітничим рухом цікавився за молоду й був активним членом Української Соціял-Демократичної Партії, першої української робітничої організації в Канаді та старанно допомагав розвиткові її органу, "Робочому Народові".

Коли українські робітники почали будувати Укр. Роб. Дім, т. Голубович доклав багато праці, щоб допомогти будові, а особливо, коли збудовано будинок, він малював у нему декорації, часто цілком безплатно, або за маленьке винагородження.

Коли організовано Робітниче Запомогове Товариство, покійний товариш відносився до него байдуже, головно тому, що чувся сам добре здоровим фізично. Але пару років тому назад вступив до Р.З.Т.

Покійний був також членом польського відділу Канадійської Робітничої Оборончої Ліги, членом Роб. Польського Товариства, як також членом інтернаціональної групи Компартії Канади.

Останніми часами працював покійний стало як маляр у вінніпегському театрі "Плей Гавз", де працюючи в пятницю, 8. квітня, впав з руштования 30 футів високо й так тяжко побився, що в неділю, 10. квітня, в 3-ій годині по полудні помер. Ніхто не бачив, як він упав, однак коли прийшли на гук, то він лежав напівпритомний. Його зараз-же забрано до шпиталю в Сейнт Боніфейс, де й помер.

Похороном покійного занялося Робітниче Запомогове Товариство та його близькознайомі. Тіло привезено в середу по полудні до Укр. Роб. Дому, де його того вечера відвідало коло 3,000 народу. Вечером саля Укр. Роб. Дому була переповнена й довгими рядами проходили робітники й робітниці ріжних національностей по-при його домовину.

Похорон відбувся на другий день по полудні. Не дивлячись на робочий день, саля Укр. Роб. Дому була заповнена, а з півтори тисячі народу стояло на дворі. Перед виносом тіла Дівоча Мандолінова Орхестра відграла "Похоронний марш", "Інтернаціонал" та "Сміло, друзя не теряйте". Пращали в останнє покійного представники ріжних робітничих організацій в ріжних мовах: тов. Морис промовляв по англійськи від Міського Комітету Компартії Канади, т. Пенер промовляв по німецьки, т. Бернадський по польськи, та від українських робітничих організацій т.т. Кобзей і Навізівський по українськи. Винос тіла з Укр. Роб. Дому відбувся під звуки "Похоронного маршу" мандолінової орхестри і при величезному здвизі народу в 3-ій годині по полудні. Похід рушив довжезним рядом автомобілів, в склад яких входили також автомобілі драматичної трупи "Плей Гавз" театру.

Так вінніпегське робітництво віддало останню пошану своєму безчасно загинувшому на 35 році життя товаришові. Покійний лишив по собі дружину й двоє малих дітей та стареньких родичів, які живуть на фармі в Лібав, Ман.

За минулий і цей рік наші робітничо-фармерські організації втратили цілий ряд кращих товаришів, працівників в організації. Хай-же десятки, сотки нових робітників і робітниць заповнять їх місця в робітничо-фармерських організаціях.

ВІДКРИТО ПАЛАЦ ОХОРОНИ ЗДОРОВЛЯ.

В Дніпропетровську відкрито урочисто палац охорони здоровля, що є один з найбільших на Україні. Будували палац два роки і коштує він 800 тисяч карбованців. Палац що дня перепускатиме півтори тисячі хорих. Він керуватиме всією санітарно-освітньою роботою в місци й округі.

НОВИЙ ЖУРНАЛ НА УКРАЇНІ.

Всеукраїнська спілка пролетарських письменників почина видавати літературно-критичний журнал, місячник п. н. "Гарт". До редакційної колегії увійшли: В. Коряк, І. Усенко, Т. Доленго, В. Микитенко, М. Сосюра та Юринець.

В Київі вийшло перше число "Літературної Газети", як також почала виходити "Селянська Газета".

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ Р.З.Т.

Веланд, Онт.

Наш відділ Робітничого Запомогового Товариства в Веланд, Онт. числить зараз поверх 60 членів, а є вигляди, що він ще зросте. Саме тепер провадиться кампанія за приєднанням нових членів до Р.З.Т.. Тепер наш відділ зростає о кілька членів кожного місяця.

Ще минулої осени наш відділ старався побільшити свої ряди новим членством. Устроював віча для цеї ціли, але на віча ніхто не приходив, крім членів. Передові робітники цим не розчаровувалися. Вони знали, що життя, це найкращий організатор. І це вони говорили кожному тому, що ворожо відносився до нашої запомогової організації.

Панські асекураційні компанії глибоко пустили своє коріння між робітниками, не лише в Веланд, але на цілім сході Канади. Кого було не спитай, чому не належить до Р.З.Т., то почуєш відповідь таку: "Нащо мені Р.З.Т., я вже маю "лайф иншуренс". Переконання тут не помагало тому, що кожний робітник мав розуміння, що як він заасекурований в буржуазній компанії, то його гроші стоять т к, як в банку. І вибереш ті гроші, коли зажадаєш. (Так говорили агенти ріжних асекураційних компаній.)

Відділ Р.З.Т., хоч був малий членством, але працював і виплачував своїм членам запомогу після статута. Робітники побачили, що їм не лише треба посмертне дістати, але їм треба забезпечення в першім дні їхньої хороби. До того-ж один з українських робітників попробував ті гроші, що стояли "як в банку".

І яке диво? З того "банку" вернули йому з трох соток лише половину.

Потерпівших є більше. І я навів тут лише один випадок. До того-ж місцевий відділ працював на скільки сил, щоби лише показати робітникам, що Р.З.Т. є організація, яка вповні заопікується своїми членами.

Зрісши членством, наш відділ щиро взявся до праці. В спілці з братніми організаціями вів кампанію за здобуттям грошей на У.Р.Д. в Торонто. На жаль, більшість членства нічим не інтересується. Кілька членів перетяжені працею не лише в відділі Р.З.Т., але й в братніх організаціях. Бувають такі члени, що прийдуть раз на місяць вкладку заплатити. А вже членкині то дуже хорують, якраз в той день, що відбуваються збори. І буває таке, що по зборах приносять вкладки до секретаря: "Візьміть, товаришу, вкладку, бо я на зборах не був". Секретар не має права брати вкладки по зборах і через те стає ворогом в тих, що лінуються прийти на збори.

Дехто каже: "це заряд винен, що членство не інтересується організаційним життям".

Я скажу: заряд нема в чому обвинувачувати, він і так сповняє старанно свої обовязки. Тут треба більше карности й почуття обовязку в самих членів. Мені відома одна членкиня, яка за 8 місяців раз на зборах була. Це треба викорінити. Ми мусимо навчити своїх членів учащати на збори. Опісля треба подбати, щоб наші члени жили організаційним життям. Треба знати, що всякі пекучі справи розвязують і рішають всі члени на зборах, не кожний член з'окрема у "шапі". Треба слухати, як читається ухвали Головного Заряду Р.З.Т. і Конвенції, щоби опісля не поясняв заряд десять разів, що то за оподаткування. Обовязком кожного члена слідити за працею не лише місцезого відділу, але всіх відділів нашої організації. Треба читати "Укр. Роб. Вісти", які стало інформують нас про працю в наших організаціях.

Наш відділ рішив, щоби сходитися з другими відділами й читати ріжні наукові статті з "Робітниці" й книжки кожного понеділка. На жаль і на читання ніхто не приходить, крім тих, що завжди бувають в Укр. Роб. Домі.

Я взиваю вас, товариші й товаришки, приходіть кожний раз на збори, читання й инші зібрання наших організацій. Нехай не буде в нас таких висловів як: "Я не йду нині на підприємство, бо це У.Р.Д. справляє" і на відворот.

Такі вислови шкідливі організації. Треба вже раз зрозуміти, що хто є противником ТУРФДім, той не є приятелем і Р.З.Т.

Р.З.Т. є запомогова організація, вона є робітнича, дає поміч для робітників, тому вона й добра для нас. ТУРФДім просвітна організація. Про це знають всі свідомі робітники й робітниці. Яку велику роботу зробило й робить ТУРФДім між українським працюючим людом, про це знають вже й наші вороги й тому вони скавулять так на нашу організацію. Обовязком кожного робітника належати не лише до Р.З.Т., але й до просвітної організації ТУРФДім і до політичної організації, якою є Компартія Канади. Ми завжди повинні співділати з нашими братніми організаціями й тоді успішніше будемо виконувати наші пляни.

На кінець скажу: Не писав я цих кілька зауваг тому, щоби когось "вколоти", але написав я їх з надією, що ці мої замітки направлять наших членів на правдивий шлях. І я кличу:

До праці, товариші й товаришки! Працюймо на користь всіх наших робітничих організацій! Освідомляймося в наших організаціях, бо лише тоді, як ми будемо свідомі свого положення, ми певнішим кроком будемо поступати вперед. Хай живе Р.З.Т., але хай живуть і братні організації!

Данило.

БЕЗ ХВАЛЬБИ Й ПЕРЕСАДИ.

Едмонтон, Алта.

Драмспівгурткн старших і Секції Молоді, що існують при відділі ТУРФДім в Едмонтоні, Алта., влаштували цілий ряд підприємств, які всі випали успішно. Що в цьому особливо впадає в вічі, це те, що драмспівгурток С.М. не тільки дорівнює своєю роботою старшим товаришам і товаришкам, а в деяких зглядах він вже перевисшає його.

Цим старші товариші й товаришки повинні тільки радіти, що вже є кому прийти їм "на зміну" й повести започатковану ними роботу успішно і вміло до дальших ще більших досягнень.

Хоч з яким трудом приходиться працюючим робітникам поборювати, крім своїх клясових ворогів, ще й внутрішні трудности всякого рода і старі пережитки старшого покоління, то все-ж таки можна замітити, що прогрес поступає швидко вперед.

Пригадую собі, як раз т. М. С. писав у своїй статті "Укр. Роб. Вістей", що лише той може казати про застій українських робітників, що сам нічого не добачує. Це правда і треба погодитись з думками т. М. С.

А щоби підтвердити факт, я тільки хочу вказати на короткий час історії українських робітників в Канаді, з'окрема в Едмонтоні.

В Едмонтоні ще за існування Соц. Демократичної Партії Канади нераз устроювалися підприємства у маленькій салі на сто місць, і то треба було дуже врочистого свята, щоб ті місця були заповнені глядачами.

А зараз стоїть справа зовсім инакше.

Хоч будинок Укр. Роб. Дому може змістити до чотири сотні глядачів, то все-ж таки він являється дуже тісним для сучасної нашої публики. Ще на представленнях увійде, бо хто прийде за пізно, той може бодай стоятя.

Не так легко на концерті; хто не прийде цілу годину скорше, той пізніше не має чого й приходити, бо й голці нема де впасти, не то людині перейти.

В неділю вечером, 27. березня драмспівгурток Секції Молоді дав концерт вже у винаймленій салі в Ріялто театрі при першій вулиці, в якій є около сім до вісім сот крісел, і тут показалось за тісно, бо багато людей мусіло стояти, а багато навіть повернули з браку місця домів.

Зайвим буде говорити багато про велнкі успіхи цього концерту. Зміст програми не описую. Публика викликувала виконавців по два рази, і це свідчить найкраще про її вдоволення. Програма складалась з гри на мандолінах, сольоспівів в українській і англійській мовах та танків, що викликали в публики надзвичайну бурю оплесків.

Товаришам і товаришкам юнакам зі Секції Молоді бажаю і на далі йти своїм невпинним шляхом до ще кращого успіху в майбутньому, а т. Д. Вихрестовому висловлюю признання за його щиру працю.

А. П.

МАСОВЕ ВІЧЕ.

Гемилтон, Онт.

Заходом відділу ТУРФДім в Гемилтон, Онт. дня 27. березня ц. р. відбулося тут масове віче, на яке робітництво прибуло в більшім числі, як це звичайно бувало. На вічу промовляв т. Кашурба з Кичener, Онт. Тема його промови: "Кляса проти кляси і корінь лиха в додатковій вартости" — як то сам бесідник зазначив на програмі. Переповідаючи побіжно історію робітничого руху, його стремління і цілі, його здобутки і закріплення, словом відкопіювавши всю внутрішню структуру тов. бесідник цілком зручно і сміло вказав на дійсний корінь лиха в загальній вартости. Бесідник промовляв близько дві години і кожну думку, кожний погляд підтвердив численними, незбитими доказами.

Після промови вивязалася цікава і енергійна дискусія. Було помітно, що робітництво, даючи запит, не задовольлося оглядною відповіддю. Бесідник, як і місцеві товариші відповідали на питання ясно і широко. Віче почалося в год. 2.30 і тревало до 6.45, і через цей час публика пильно прислухувалась, хоч в год. 8. вечером мало відбутися підприємство. Це друге віче з ряду, що дуже зацікавило слухачів.

Робкор.

ОТ ВОНИ КУДА...

Едмонтон, Алта.

Вже на того робітника хто не хоче, той наскочить. От живу собі з праці рук своїх, ніколи нікого ще на 10 центів не натягнув, давав на всякі народні ціли, кілько лише їх могли придумати "наші" пани, мовляв — от треба дати, може дійсно моя жертва і других таких поможе "доброму ділу" — як "наші" панове завжди говорили на зібраннях. Давав я на рідні школи, народні доми, бурси, делегації, телеграми, викуп Галичини, церкви, кооперативи, газети і вірив, що моя жертва принесе стократні користи не для мене особисто, а для мойого українського народа, того народа, що століттями жив в ярмі царської Росії й цісарської Австрії. Я вірив і думав, що всі, а головно ті, котрі кличуть себе "щиримн Українцями", що вони теж так щиро працюють для свого народа і вірять так, як я.

Але одного дня один із таких панків Су-а заходить до мене і переглядаючи "Фармерське Життя", виймає 5 центів і конечно хоче купити собі те число "Ф. Ж." Я такою поведінкою був прямо здивований, бо знаю, що "Ф. Ж." можна дістати, тоб-то купити в Укр. Роб. Домі, чи укр. книгарні, а я на продаж не маю. Сказав я цему панові, що я зовсім пять центів не беру, але коли він хоче перечитати, так я дуже радо даю без всякої оплати.

Дальше цей панок питає мене, чи я не заасекурувався-б. Я відповів, що я вже в ріжних асекураціях був тай полишив, а вступив до Робітничого Запомогового Товариства, в якім плачу тільки одного долара членської вкладки на місяць, а Р.З.Т. виплачує своїому членові в часі слабости чи каліцтва $1.50 денно, за одного долара на місяць. Пан Су-а здивувався: "ану покажіть мені той статут". Думаю: "чому-б не показати, свій-же чоловік, може хоче й собі вступити в Р.З.Т." Переглянув він дещо й питає, чи не дав-би я йому цього статута. Тут мене вже здивувало таке питання і я не дав статута, мотивуючи тим, що він вже переглядав і на що-ж він йому здався — й не дав.

Аж тут в кілька днів приходить до мене той самий панок з якимсь Англійцем і жадають від мене членської книжки, ще й погрожують. Але я не з тих дуже переполоханих, бо вже більших панів в своїм життю бачив, тому й відповів, що книжочку вам не дам, і не страхайте мене, бо я не з тих. Пани запитали тільки хто є секретарем нашого товариства в Едмонтоні, й пішли.

А я думав, думав над тим, кілько то ми, робітники й фармері жертвували на народні ціли, щоби виховати свою інтеліґенцію, а вона виховалась, та не для свого народу і ні для чужого, а для — бодай не згадувати.

Коли робітники створили собі товариство, щоби в часі слабости чи каліцтва робітник і його діточки були хоч трохи забезпечені, то свої рідні шукають штучок, щоби його розбити. Та скорше свої лоби розібєте, чим наше Р.З.Т., от, що вам скажу!

П. Головач.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

Цим повідомляється всіх членів й членкинь відділу Канадійської Робітничої Оборончої Ліги в Іст Килдонан, що слідуючі збори згаданого відділу відбудуться в Укр. Роб. Домі в Іст Килдонан в неділю, 17. квітня, в год. 2.30 по полудни.

З огляду на те, що є важні справи до полагодження, присутність всего членства є дуже потрібна. Нових членів і членкинь радо вітаємо.

ДО ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ ТУРФДІМ У ВІННІПЕГУ.

Оцим подається до відома членам відділу ТУРФДім у Вінніпегу, що місячні членські збори відбудуться в неділю, дня 17. квітня в годині 2.30 по полудни.

Тому, що на програмі зборів є важні справи до обговорення та полагодження їх, кожний член повинен обовязково явитися точно на призначений час.

Заряд.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Повідомляється жінок робітниць міста Вінніпегу, що старанням освітно-організаційного комітету відділу Жінсекції відбудеться в понеділок, 18-го квітня ц. р. в год. 8-ій вечером в салі Укр. Роб. Дому в Вінніпегу продовження лекції на тему:

ПОВСТАННЯ ХРИСТІЯНСТВА, ПАПСТВА І ЙОГО УПАДОК.

Лекцію виголосить т. Л. Михайловський.

То-ж всі жінки робітниці повинні прибути того вечера до Укр. Роб. Дому, бо лекція цікава й повчаюча.

Освітний Комітет.

УВАГА! ІСТ КИЛДОНАН!

Старанням танцюристів при відділі ТУРФДім в суботу, дня 16. квітня 1927 р. відбудеться

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ТАНКІВ.

В виступі візьмуть участь 55 дітей. Програма концерту дуже багата й цікава, бо складається із 20. точок ріжнородних українських танків.

Робітники й робітниці в Іст Кидонан і Елмвуд! Приходіть громадно й кличте своїх знайомих!

Початок виступу в годині 8.30 вечером. Вступ за тикетами для дорослих 35 ц., для дітей 15 ц.

Керрада.

ГЕТЬ РУКИ ВІД КИТАЮ!

ТОВАРИШІ РОБІТНИКИ!

ПРИХОДІТЬ ЯКНАЙЧИСЛЕННІШЕ НА

МАСОВИЙ МІТІНГ

який відбудеться

В НЕДІЛЮ, 17. КВІТНЯ 1927 РОКУ

В ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕРОМ

В СТРЕНД ТЕАТРІ

(на Мейн стріті, між Джеймс і Руперт)

На мітінгу будуть промовляти слідуючі т.т.: Я. ПЕНЕР, кандидат Компартії на посла до провінціонального парляменту, С. ДЕЙВІ, як також буде бесідник від вінніпегського відділу китайської організації КУМІНТАНГ.

Бесідники будуть промовляти на тему:

"КУДИ ЙДЕ КИТАЙ"?

ГЕРМІНІЯ ЦУР МЮЛЄН.

ПАТРІОТ.

(Продовження.)

— Хто-ж мене за такого безробіття на роботу візьме?

— Про це попіклуюся вже я — озвався, сміючись, пан фон Любке. — Ви вже завтра, як некваліфікований робітник, можете нанятись на завод Фалкен. У мене скрізь звязки. Тільки не забудьте-ж, бога ради, гакенкройца зняти.

З турботою в обличчі зняв Вільгельм Майєр дорогий символ і сховав його в кишеню.

— Ви будете що тижня давати справоздання панові фон Любке, — сказала літня людина. — І саме після девятої на його віллі.

— Слухаю, пане генерале!

— Коли вас питатимуть, де ви працювали раніше, то спокійно називайте нашу фірму; кажіть, що я викинув вас за соціялістичну пропаганду, — додав, сміючись, пан фон Любке.

Вільгельм Майєр взяв зі столу брошури, вклонився й пішов.

— Чесний ідіот, — промимрила літня людина.

— Ідіоти на таку роботу якраз і добрі..

— Так, але чесність у таких людей, то завжди до певної міри небезпека.

Обидва засміялися.

***

Праця на великій фабриці давалася Вільгельмові Майєрові дуже тяжко. Вереск машин паморочив його. Втома проймала все його тіло немов би оловом. Робоча днина тяглася без кінця довго. Перші дні він цілком забував мету свого перебування на фабриці і одчайдушно напружував усі свої сили, щоб не осоромитися з роботою. Два його сусіди по роботі хутко зауважили, до якої міри він був запаморочений і безпорадний. Вони помагали йому, як тільки можна було. Після трох днів роботи Вільгельм Майєр на шабас так виснажився, що вже не міг триматися на ногах. І він сів перед фабрикою просто на сніг. Руки й ноги йому тремтіли, в очах миготіло.

Тут підійшли до нього обидва його товариші по роботі, — один високий, широкоплечий і білявий, другий тонкий і худий, з чорним волоссям.

— Ну? — сказав білявий підбадьоруючи. — Кат ма сил більше? Ти мабуть до цієї роботи не звик.

— Устань зі снігу, — сказав чорноволосий. — Простудишся.

Білявий нахилився, вхопив Вільгельма Майєра під пахи і в одну мить поставив його на ноги.

— Ходи до дому, бо занедужаєш, чоловіче. Жінка вже, мабуть, хату натопила.

— Нема в мене жінки, — відповів Вільгельм Майер з плачем у голосі. — Та й хата моя теж нетоплена.

— Ходи з нами, — казав білявий. — У мене в дома в кухні вже чудово тепло, та й таріль гарячої зупи знайдеться.

Вільгельм Майєр вирячився на білявого. Чого ради ця людина така добра до нього, до чужого. Чорноволосий підсунув йому свою руку:

— Рушай: ти вже аж посинів з холоду.

І вони вже йшли, перше ніж Вільгельм Майєр устиг випустити слово з уст.

Невимовно гарною здалася йому тепла кухня, де порядкувала молода привітна жінка. Маленька дитинка спала в колисці. Хазяїни приняли його як рідного. Жадібно сьорбав він гарячу зупу. Згодом повів він очима по кімнаті і його погляд спинився на двох портретах, що висіли на стіні. Е! ці обличчя він-же знає. Він придивився уважніше; під одним портретом стояло "Ленін", під другим "Троцький".

Ложка мало не випала йому з рук у тарілку. Льоренц Віндер, білявий велитень, слідкував за його поглядом:

— Гарні портрети, правда?

Вільгельм Майєр отетерів:

— Ви комуністи?

— Звичайно! — засміявся разом з чорноволосим Льоренц. І далі запитав: — А ти належиш до якої партії?

— Ні, — відповів Вільгельм Майєр, густо почервонівши.

Так от через щасливий випадок він опинився якраз у комуністичній хаті. Тут він може завязати звязки, заприятелюватися. На хвилинку майнуло йому в голові: "Це-ж справжня гидота! Гріюся коло їхньої печі, їм їхню зупу, щоб згодом їх-же колись зрадити". Але він відразу-ж заспокоїв себе: це-ж комуністи, зрадники батьківщини, подлі пройдисвіти, що нічого кращого й не заслужили. Проте, зупа раптом втратила смак для нього і він поклав ложку на стіл.

По вечері оба робітники почали палко політикувати. Вільгельм Майєр напружено прислухувався до розмови, думаючи про себе: "І як-же вони брешуть! Адже-ж вони говорять щось якраз протилежне тому, що твердить наша партія. Чи вони й справді вірять своїм словам? Але одну хвилину він відчув, що сам дуже близько стоїть до їхніх думок, вони балакали про французьких капіталістів. Ніякий дойчфелькіше не зумів би напасти на останніх гостріше, як це робили Льоренц і чорноволосий Макс. Вільгельм Майєр підвів очі і, хоч і надзвичайно обережно, але все-ж таки сказав кілька слів про "спадкового ворога".

Макс усміхнувся:

— Так! Ми, пролетарі, маємо, звичайно, "спадкового ворога", але він — не Француз і не Англієць, а капіталістична наволоч усіх країн, так само Німеччини, як і Франції. Ти-ж напевно не думаєш, що капіталісти вірять казочці про "спадкового ворога". Коли треба якийсь гешефт робити, або проти пролетаріяту виступати, то панове капіталісти всіх країн миряться як найкраще.

— Жиди!... — вихопилося у Вільгельма Майєра.

— Та такі-ж і жидівські капіталісти, — відказав йому Льоренц, — але не тому, що вони Жиди, а лише тому, що вони — капіталісти.

Тут Вільгельм Майєр почав слухати вже зі власного інтересу і вже майже забув про своє завдання. У нього був такий настрій, немов-би він мусів обидвох цих робітників переконати, довести їм, до якої міри вони помиляються. Алеж він не мав права говорити, як йому хотілося, і мусів додержуватися обережности.

— Я нічого не розумію в політиці, — сказав він. — Але-ж ви, комуністи, обороняєте Жидів!

— Жидівських пролетарів, і до того-ж точнісінько так само, як і християнських.

— І ви не любите батьківщини.

— А що є по твоєму батьківщина? — запитав Льоренц. — Чи не ті багатії, що обжираються, коли їхні люде дохнуть з голоду?

— Та ні-ж бо, господи боже мій! ти-ж розумієш що я маю на увазі... Німеччина!

— А щож таке Німеччина? Коли ти непомітно перейдеш кордон, чи знатимеш ти тоді, що ти в иншій країні? Чи там повітря инше, чи квітки пахнуть инакше, чи річки й озера не такі самісенькі? Тільки коли зустрінеш людину, що говорить чужою мовою, тільки тоді ти переконуєшся, що переступив кордон.

— Але-ж своїх рідних, свій народ люблять більше, ніж...

— А це ти вірно сказав — свій народ. Німеччина, справжня Німеччина — це мільони люду, що працюють, продукують цінности й живуть у злиднях. От цих саме людей ми, комуністи, й любимо; саме їм ми хочемо допомогти, саме їх хочемо визволити зі злиднів і рабства. Не тільки з французького, — додав він хутко, зауваживши, що Вільгельм Майєр хоче щось сказати. — Ні, так само й з нашого, німецького. А щоб тебе заспокоїти, то додам, що й з рабства жидівських капіталістів.

(Далі буде.)